

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2767>

Number: 33 , p. 255-260, Spring I 2015

HARMANLANMIŞ (KARMA) ÖĞRENME VE UYGULAMA ESASLARI

BLENDED LEARNING AND ITS APPLICATIONS BASICS

Yrd. Doç. Dr. H. Hasan YOLCU

Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü

Özet

Her geçen gün kullanım alanları artan ve sunduğu bazı avantajlar ile eğitim kurumları tarafından tercih edilen uzaktan eğitim aktif öğrenme açısından bazı problemleri barındırmaktadır. En önemlisi olarak düşünebileceğimiz öğrenci ve öğretmen arasındaki yüz yüze etkileşimin eksikliğinden kaynaklanan öğrenci motivasyonundaki düşüştür. Etkin öğrenme sosyal etkileşimle gerçekleşebilmektedir. Bu nedenden dolayı uzaktan öğrenmenin yeniden şekillendirilmesi zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Harmanlanmış (blended) öğretim hem uzaktan öğretimin sosyal etkileşimindeki eksikliğini gidermek hem de yüze yüze öğretimi daha etkin kılmayı amaçlamaktadır. Harmanlanmış öğretim öğrencilerin buldukları farklı şartları göz önünde bulundurarak okulda harcanan zamanı azaltmak amacıyla öğretimi eğitim teknolojileriyle destekleme ve etkinleştirme çabasıdır. Harmanlanmış öğrenme yüz yüze öğrenim ve uzaktan öğrenimin etkin yönlerini birleştirme çabası olarak görülmektedir. Harmanlanmış öğretim ortamları öğrenciye hem çevrimiçi (online) hem de yüz yüze öğretimde aktif olabileceği etkin öğrenme ortamları sunmaktadır. Uzaktan öğretimde etkin öğrenme için vazgeçilmez olan yüz yüze (sosyal) etkileşim eksikliği vardır. Bu eksiklik öğrencide öğrenmeye karşı motivasyon eksikliği oluşturmaktadır. Aktif öğrenme sosyal etkileşimle gerçekleşmektedir. Harmanlanmış öğrenme ortamları öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci etkileşimlerini büyük ölçüde artıracak hayat boyu öğrenme ortamları sunmaktadır. Çevrimiçi ve yüz yüze öğretimin etkin yönlerini birleştirici bir model olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada Harmanlanmış öğretimin uygulama esasları zayıf ve güçlü yönleri, uzaktan eğitimden farklı olan boyutları literatür ışığında ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Öğretim, Harmanlanmış Öğrenme, Aktif Öğrenme, Sosyal Etkileşim

Abstract

Distance learning has become more popular recently, for the reason that it has some advantages. It gives some eases both students and teachers. One of the main problem in distance learning learner works on their own self without any interaction with an instructor or other learners, so in time of students motivation decreases. In the last decades it became clear that social interaction is an important ingredient in many learning situations, so distance learning needs to be reconstructed. We can say this situation is beginning of the concept of "blended learning". This term refers to a learning solution that incorporates a mix of distance and face-to-face elements. Blended learning is a way to support face face to learning with education technology. At its simplest,

blended learning is the thoughtful integration of classroom face-to-face learning experiences with online learning experiences. Blended learning combines e-learning in its various forms with traditional types of training, teaching and learning. Blended learning presents lifelong active learning environments through increases student-student and student- teacher interactions in face to face and online education part. This study gives information about blended learning by the help of literature and explains applications basics of blended learning advantages, disadvantages and different from distance education.

Key Words: Distance Learning, Blended Learning,, Active Learning, Social Interaction

GİRİŞ

Teknolojinin her geçen gün gelişmesi ve bu gelişmelerin toplumla birleşmesi eğitim ve öğretimde yeni değerler dizisi oluşturmuştur (Ellis, Goodyear, Prosser, & O'Hara, 2006). Birçok yeni bilgi farklı medya formatlarında paketlenmek suretiyle sunulmakta, diğer insanlarla, enstitülerle ve çalışma ortamlarıyla olan haberleşme şekillerimiz değişmektedir. Her gün katlanan ve güncellenen bilgi seviyesine geleneksel eğitim yöntemleriyle yetişmek imkânsız durumu gelmiştir (Weart & Van, 2004) Öğrenciler bu sürekli gelişen ve büyüyen bilgiyi elde etme çabalarında onlara kolaylık sağlayacak ve onları değişen bilgiye karşı güncel tutacak zengin öğrenme ortamlarına ihtiyaç duymaktadırlar. Bu güncel kalma sadece okula devam edilen süreyle sınırlı olmaması gerekmektedir. Okul sonrası dönemler için de bu güncelliğin devamı sağlanmalıdır.

Uzaktan öğretim Eğitim-öğretim amaçlı bilginin elektronik iletişim organları ile (radyo, televizyon, bilgisayar, internet, vb.) istenilen mekâna ulaştırılmasına denilmektedir (Aktan, Bohus, Crowl, & Shor, 1996). Uzaktan öğretimde öğrenen ve öğretene arasında mekân farklılığı bulunmaktadır. Eğitimin genel anlamda elektronik ortamda olması ise çevrimiçi öğretim olarak adlandırılmaktadır (Lu, Yu, & Liu, 2003). 2006 yılında Amerika da 3,5 milyon öğrenci yükseköğretim enstitülerinin çevrimiçi öğretim programlarına katılmıştır. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin çevrimiçi sınıflardan geleneksel sınıflardaki kadar memnuniyet duydukları belirlenmiştir (Gecer & Dag, 2012; Pereira et al., 2007; Ruiz, Mintzer, & Leipzig, 2006). Ayrıca, Amerika da 2004 yılında 12.000 profesör, öğretmen ve yöneticiyle yapılan ankette %87 'sinin çevrimiçi eğitim sunduğu ve gelecek 5 yıl içinde de çevrimiçi eğitimin öneminin daha da artacağını belirtmişlerdir (Bonk & Graham, 2006). Çevrim içi öğretimin en büyük avantajı öğrencilere zaman esnekliği sağlaması ve öğrencilere iş hayatına başladıktan sonrada eğitimlerine kaldıkları yerden devam etme imkânı sağlamasıdır. Örneğin 25-60 yaş arasındaki Amerikan vatandaşlarının yarısı örgün öğretimlerinden sonrada eğitimlerine devam etmek istemekte ve bu sayı 70 milyona denk gelmektedir. Bunun yer, zaman ve maliyet açısından karşılanması geleneksel öğrenme ortamlarında mümkün görülmemektedir. Bu talep ancak çevrimiçi öğretim ortamlarıyla karşılanabilmektedir.

Harmanlanmış öğrenme:

Uzaktan öğretim için en büyük problem sosyal etkileşim eksikliğinden dolayı öğrencilerde motivasyon (isteklendirme) eksikliğinin olmasıdır. Yüze yüze öğretimde ise zaman esnekliğinin olmaması ve haftanın üç dört günü sınıfta bulunma gibi sıkıntılı tarafları mevcuttur. Bu durum eğitim araştırmacılarını yeni bir model geliştirmeye itmiştir. Araştırmacılar iki modelin de (yüz yüze ve uzaktan öğretim) etkin taraflarını birleştiren Harmanlanmış öğretim (blended learning) adını verdikleri yeni bir öğretim modeli ortaya koymuşlardır. Kuşkusuz bu yöndeki çabaların temelinde daha etkin ve verimli bir öğretim ortamı oluşturma çabası vardır.

Harmanlanmış öğretim için literatürde farklı tanımlar mevcuttur. Bunlar:

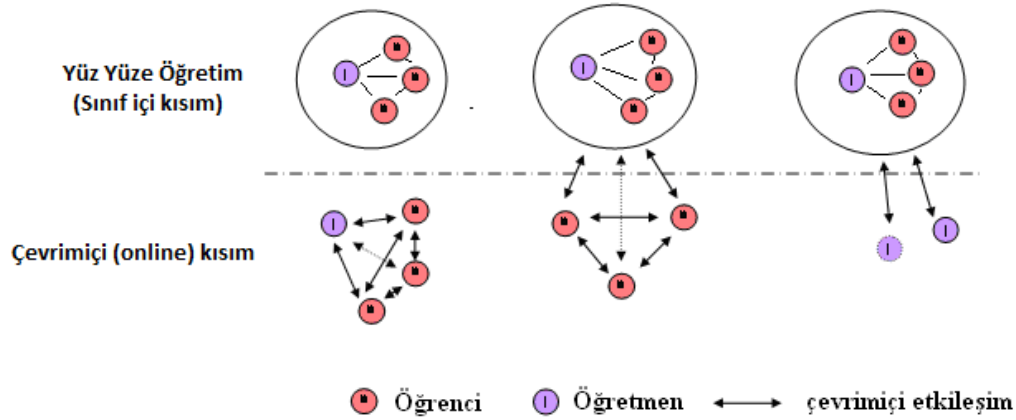
- ✓ Yüz yüze öğretim ve web temelli öğretim teknolojilerin karışımıdır (Delialioğlu & Yidirim, 2008; Geçer & Dağ, 2012; Moskal, Dziuban, & Hartman, 2013)
- ✓ Farklı pedagojik yaklaşımların karışımıdır (ör; oluşturmaçılık, davranışçı, kavramsal).
- ✓ Yüz yüze öğretimin etkili yönleriyle (ör, sosyal etkileşim ve motivasyon) ile online öğretimin avantajlarından (ör; esneklik) faydalanarak oluşturulan harmanlanmış bir modeldir (Williams, Bland, & Christie, 2008)

Bu tanımlar ışığında harmanlanmış öğretimi web tabanlı öğrenme teknolojilerinin öğretim hedeflerine ulaşmak için öğretime katılması şeklinde tanımlayabiliriz.

Harmanlanmış öğretim modelinin uygulanma gerekçeleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (Bonk & Graham, 2006).

- Tamamen uzaktan eğitimde sosyal etkileşim eksikliği bulunması,
- Etkileşime ve iletişime fazlaca imkân veren ortamlar sunması,
- Milyonlarca öğrencinin dünyada bu modelle öğreniyor olması,
- Esneklik ve erişim uygunluğu sağlaması (ör; zaman, mekân)
- Öğrenci başarısını artırması,
- Öğrencinin etkin etkileşiminden kaynaklanan sosyalleşmeyi artırması,
- Öğretim veren kurumlar için fiziksel sınıf, donanım - öğretmen ve öğrenciler için okul ücreti ve ulaşım masraflarını azaltması,

Harmanlanmış öğretim sayesinde öğretmen ve öğrenci hem sınıf ortamında hem de çevrimiçi ortamda çok daha fazla etkileşim imkânı bulabilmektedir. Şematik gösterimden de görüleceği üzere öğrenci hem online ortamda hemde yüz yüze ortamda etkin etkileşim imkanı bulabilmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Harmanlanmış öğretim için sınıf içi ve online etkileşim şekillerinin şematik gösterimi (Bonk & Graham, 2006).

Harmanlanmış öğretimin uygulama esasları:

Harmanlanmış öğretimin bileşenlerini dört kategori altında toplayabiliriz (Tablo.1) (Lopez-Perez, Perez-Lopez, Rodriguez-Ariza, & Argente-Linares, 2013; Mijatovic, Cudanov, Jednak, & Kadijevich, 2013; Ünsal, 2010).

Tablo.1. Harmanlanmış öğretim bileşenleri

<i>Yüz yüze olan kısım</i>	<i>Farklı zamanlı çevrimiçi öğrenme ortamları</i>
Sınıf içi öğrenmeler Laboratuar uygulamaları Yardım, destek ve izleme programları Meslek öğrenimi Sınıf içi tartışmalar	Çevrimiçi tartışma ortamları Bloglar (kişilerin herhangi bir konuda kendi görüşlerini yazdıkları günlüğe benzeyen web siteleridir.) Wikiler (kullanıcıların içeriğinde değişiklikler yapmasına izin veren web siteleri)
<i>Eş zamanlı çevrimiçi öğrenme ortamları</i>	<i>Kişisel öğrenme ortamları</i>
Online dersler Online konferanslar Online sohbet ve tartışmalar	Çevrimiçi materyaller Animasyonlar Simülasyonlar Çalışma CD leri Kitaplar Ders notları

Harmanlanmış öğrenme öğrenciye kişisel öğrenme becerilerini geliştirebileceği ve işbirlikçi öğrenmenin olduğu birden fazla öğrenme seçeneği sunmaktadır. Harmanlanmış öğrenme özellikle öğrenci sayısının fazla olduğu kurumlarda, çalışan öğrencilerin ve öğrenci meskenlerinin çok geniş bir alana yayılmış olduğu sınıflar için çok daha uygun bulunmaktadır.

Diğer öğretim modellerinde olduğu gibi harmanlanmış öğretim modelinde de bazı sıkıntılı kısımlar mevcuttur. Bunlardan ilki çevrimiçi ve yüz yüze olan kısımlarda ihtiyaç duyulacak materyallerin hazırlanması için gerekli emek ve zaman ihtiyacı. İnsanların teknoloji kullanımına karşı mevcut korkuları, uygulama açısından kurum kültürü bariyeri ve farklılıklara karşı önyargılar gibi sıkıntılı yönleri vardır (Davis & Fill 2007).

Öğretimde etkin bir harmanlanmış öğretim ortamı tasarlanırken aşağıdaki temel hedefler karşılanması gerekmektedir (Dağ 2011; Mijatovic et, al., 2013; Osguthorpe & Graham, 2003).

Pedagojik zenginlik: Temel amaç öğrenciyi aktif duruma geçirecek bütün şartları ortaya koymaktır. Harmanlanmış öğretim ortamlarında geleneksel sınıf kullanma alışkanlıklarının dışında öğretmenin video sunusu internette yayınlanır derste ise bunun tartışması yapılır. Öğretmenin sınıftaki yapacağı iş bilgiyi dağıtmaktan çok oluşturmak olmaktadır. Geleneksel sınıf ortamlarında öğretmen zamanın çoğunu bilginin oluşturulmasından ziyade bilgi aktarmakla geçirmektedir.

Bilgi çeşitliliği ve erişim: Öğrenciye kendi isteğine bağlı, öğrenme şeklini seçebilecek şekilde bilgi farklı formatlarda sunulmalıdır (ör. Video, Powerpoint sunusu, animasyon, metin, blog, cd gibi).

Sosyal etkileşim: Öğrenme sosyal bir aktivitedir. Öğrenciler sorularını, görüşlerini, tecrübelerini ve şaşkınlıklarını paylaştıklarında kendi bilgilerini yeniden oluşturmaktadırlar. Uzaktan eğitimde sosyal etkileşim sınırlı iken harmanlanmış öğretim hem çevrimiçi hem de sınıf içi etkileşim imkânı sunmaktadır. Harmanlanmış öğretimde öğrenciler çevrimiçi olarak konuya evinde ulaştığı için okulda ders ortamında bilginin oluşturulmasına hem daha fazla zaman ayırmakta hem de tartışmalara daha etkin olarak katılabilme imkânı bulabilmektedir. Sınıf ortamında pasif dinleyici ve not tutucu konumundan çıkmaktadır.

Kişisel öğrenim: Teorisyenlere göre öğrencilerin öğretmenlerin direktiflerini yerine getirmelerinden ziyade kişisel öğrenme kontrolü önemlidir. Eğer öğrenmelerinde kişisel yöntemlerini kullanır ve onlara çalışma şekli ve zamanı hususunda alternatifler sunulursa, öğrenciler kendi öz çalışma disiplinlerini oluşturabilmektedirler.

Ücret etkinliği: Harmanlanmış öğrenme ile öğrencinin ve öğretmenin sınıfta geçirdiği zaman azalmakta ve bu durum eğitim kurumlarının masraflarını düşürmektedir.

Kolay gözden geçirme: Çoğu harmanlanmış öğretim ortamları öğretmenlerin kendileri tarafından oluşturulur. Harmanlanmış öğretimde uzaktan öğretimde olduğu gibi çok yönlü program bilgisine sahip olmaya gerek yoktur.

Uygulanmasındaki kolaylık: Harmanlanmış öğretimi esnek, doğal ve sürekli olan bir öğrenme ortamı haline getirilebilmektedir.

SONUÇ

Her şeyin hız kazandığı günümüzde öğrenciler okula gidip gelmekten kaynaklanan zaman, enerji ve para kaybını ortadan kaldırmak amacıyla uzaktan eğitime yönelmektedirler. İnsanlar artık internet üzerinden alışveriş yapabildikleri gibi eğitimlerini de evdeki rahat ortamlarında kendi kişisel öğrenme stilleri çerçevesinde eğitimlerini yapmak ve devam ettirmek istemektedirler. Bunu fark eden eğitim kurumları da uzaktan eğitim programlarına yönelmektedirler. Uzaktan öğretimde etkin öğrenme için vazgeçilmez olan yüz yüze (sosyal) etkileşim eksikliği vardır. Bu eksiklik öğrencide öğretime karşı olan motivasyon eksikliği oluşturmaktadır. Aktif öğrenme sosyal etkileşimle gerçekleşmektedir. Harmanlanmış öğrenme bu eksikliği giderme çabasıdır. Harmanlanmış öğrenme ortamları öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci etkileşimlerini büyük ölçüde artıracak hayat boyu öğrenme ortamları sunmaktadır. Çevrimiçi ve yüz yüze öğretimin ekin yönlerini birleştirici bir model olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKTAN, B., BOHUS, C. A., CROWL, L. A., & SHOR, M. H. (1996). Distance learning applied to control engineering laboratories. *Ieee Transactions on Education*, 39(3), 320-326.
- BONK, C. J., & GRAHAM, C. R. (2006). Introduction to blended learning. *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (pp.550-567). San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing.
- DAVIS, H. C., & FILL, K. (2007). Embedding blended learning in a university's teaching culture: Experiences and reflections. *British Journal of Educational Technology*, 38(5), 817-828.
- DAG, F. (2011). Harmanlanmış (karma) öğrenme ortamları ve tasarımına ilişkin öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*(12), 73-97.

- DELIALIOGLU, O., & YILDIRIM, Z. (2008). Design and development of a technology enhanced hybrid instruction based on MOLTA model: Its effectiveness in comparison to traditional instruction. *Computers & Education*, 51(1), 474-483.
- ELLIS, R. A., GOODYEAR, P., PROSSER, M., & O'HARA, A. (2006). How and what university students learn through online and face-to-face discussion: conceptions, intentions and approaches. *Journal of Computer Assisted Learning*, 22(4), 244-256.
- GECER, A., & DAG, F. (2012). Bir harmanlanmış öğrenme tecrübesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 425-442.
- LOPEZ-PEREZ, M. V., PEREZ-LOPEZ, M. C., RODRIGUEZ-ARIZA, L., & ARGENTELINAREZ, E. (2013). The influence of the use of technology on student outcomes in a blended learning context. *Etr&D-Educational Technology Research and Development*, 61(4), 625-638.
- LU, J., YU, C. S., & LIU, C. (2003). Learning style, learning patterns, and learning performance in a WebCT-based MIS course. *Information & Management*, 40(6), 497-507.
- MIJATOVIC, I., CUDANOV, M., JEDNAK, S., & KADIJEVICHK, D. M. (2013). How the usage of learning management systems influences student achievement. *Teaching in Higher Education*, 18(5), 506-517.
- MOSKAL, P., DZIUBAN, C., & HARTMAN, J. (2013). Blended learning: A dangerous idea? *Internet and Higher Education*, 18, 15-23.
- OSGUTHORPE, R. T., & GRAHAM, C. R. (2003). Blended Learning Environments: Definitions and Directions. *Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 227-233.
- PEREIRA, J. A., PLETGUEZUELOS, E., MERI, A., MOLINA-ROS, A., MOLINA THOMAS, M. C., & MASDEU, C. (2007). Effectiveness of using blended learning strategies for teaching and learning human anatomy. *Medical Education*, 41(2), 189-195.
- RUIZ, J. G., MINTZER, M. J., & LEIPZIG, R. M. (2006). The impact of e-learning in medical education. *Academic Medicine*, 81(3), 207-212.
- WEART, T., & VAN, J. (2004). *Lifelong Learning in the Digital Age: Sustainable for All in a Changing World*. Hingham, MA, USA: Kluwer Academic Publishers.
- WILLIAMS, N. A., BLAND, W., & CHRISTIE, G. (2008). Improving student achievement and satisfaction by adopting a blended learning approach to inorganic chemistry. *Chemistry Education Research and Practice*, 9(1), 43-50.
- UNSAL, H. (2010). Yeni bir öğrenme yaklaşımı: Harmanlanmış öğrenme. *Milli Eğitim*(185), 130-137.